

Tentamen Relativiteitstheorie

vrijdag 3 maart 2000, 9-12 uur   zaal 5111.0080

Gebruik voor elke opgave een apart vel. Schrijf op elk vel je naam en studentnummer.

Opgave 1. (20 punten)

Een ruimteschip A vertrekt van de aarde met snelheid v . Bij vertrek zijn de klokken op aarde en in het ruimteschip gesynchroniseerd op $t = t' = 0$.

Een (aardse) tijd T later vertrekt een ruimteschip B van de aarde met snelheid u , in dezelfde richting als A. Aangezien $u > v$, wordt A door B ingehaald.

- Op welk tijdstip, volgens de klokken in A, vertrekt het ruimteschip B van de aarde?
  - Op welk tijdstip, volgens de klokken in A, wordt A door B ingehaald?
  - Welke snelheid heeft ruimteschip B volgens een waarnemer in A?
-

Opgave 2. (25 punten)

Een bundel protonen wordt langs de x-as versneld over een potentiaalverschil van 1 GeV.

- Wat is de totale energie E van een proton ?
- Wat is hun impuls P_x (in MeV/c) ?
- Wat is hun snelheid $u_x = \beta \cdot c$?

De bundel loopt tussen twee evenwijdige platen door waartussen een transversaal elektrisch veld $\vec{E} = E \cdot \hat{y}$ heerst, met $E = 10^6$ V/m. De platen zijn 1 m lang.

We verwaarlozen een eventuele verandering van u_x van de protonen.

- Laat zien dat de impuls van een proton in de y-richting wordt gegeven door

$$P_y = \frac{qEx}{\beta c}$$

waarin q de lading van een proton is en x de positie van een proton langs de bundelrichting, gemeten ten opzichte van het begin van de platen.

- Bereken de hoek tussen de snelheidsvector $\vec{u}$ van de protonen en de x-as nadat de bundel de platen is gepasseerd.
-

Opgave 3. (25 punten)

Twee afzonderlijke gebeurtenissen hebben in het coördinatenstelsel S de plaats- en tijdcoördinaten (x_1, t_1) en (x_2, t_2) . Beantwoord nu de volgende vragen:

- a. Een coördinatenstelsel S' beweegt met een dusdanige snelheid langs de positieve x-as van S, dat de hierboven beschreven gebeurtenissen in S' gelijkplaatsig zijn (d.w.z. dezelfde plaatscoördinaten hebben). Toon aan dat voor het tijdsinterval $\Delta t'$ tussen beide gebeurtenissen in S' geldt:

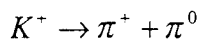
$$\Delta t' = \sqrt{(\Delta t)^2 - (\Delta x)^2 / c^2}$$

Hierin is $\Delta x = x_2 - x_1$ en $\Delta t = t_2 - t_1$.

- b. Toon aan dat voor $\Delta x > c\Delta t$, er geen stelsel S' bestaat waarin de twee gebeurtenissen gelijkplaatsig zijn.
- c. Toon aan dat er in dat geval een inertiaalstelsel S' bestaat waarin beide gebeurtenissen simultaan zijn (op dezelfde tijd plaatsvinden).
- d. Bepaal in dat geval de afstand tussen de gebeurtenissen in S', uitgedrukt in Δx , Δt en c .
-

Opgave 4. (20 punten)

Beschouw de volgende vervalsreactie:

Het K^+ -meson is in rust als het verval plaatsvindt. De massa's van de mesonen worden gegeven door respectievelijk m_K , m_+ en m_0 .

Geef een uitdrukking voor de energiën E_+ en E_0 van de vrijkomende deeltjes in termen van deze massa's.
